

Δευτερεύουσες Ονοματικές Προτάσεις- Μέρος Β

Α. Ενδοιαστικές προτάσεις

Ενδοιαστικές ονομάζονται οι δευτερεύουσες προτάσεις που εισάγονται με τους ενδοιαστικούς (ή διστακτικούς) συνδέσμους **(μη[ν], μήπως)** και εκφράζουν κάποιο ενδοιασμό για το μήπως γίνει ή δε γίνει κάτι.

Οι ενδοιαστικές προτάσεις λειτουργούν ως:

-Αντικείμενο σε ρήματα και εκφράσεις που δηλώνουν φόβο ή ανησυχία (φοβάμαι, ανησυχώ, έχω την υποψία κτλ.).

π.χ. Ανησυχούσε η μητέρα του Γιώργου μήπως και δε γράψει ο γιος της στις εξετάσεις.

-Επεξήγηση σε ουσιαστικά που έχουν σημασία παρόμοια με τη σημασία των ρημάτων της προηγούμενης παραγράφου, καθώς και σε δεικτικές και αόριστες αντωνυμίες.

π.χ. Είχε πάντα την ίδια αγωνία, μήπως δεν προλάβει το αεροπλάνο.

-Προσδιορισμός σε ουσιαστικά που έχουν σημασία παρόμοια με τη σημασία των ρημάτων και των ουσιαστικών των προηγούμενων παραγράφων.

π.χ. Έβρεχε πολύ και γι' αυτό τους κυρίεψε ο φόβος μήπως δεν μπορέσουν να περάσουν το ποτάμι.

> Οι ενδοιαστικές προτάσεις έχουν άρνηση δε(ν) και εκφέρονται με υποτακτική.

π.χ. Φοβάται μήπως δεν μπορέσει να φέρει τη δουλειά σε πέρας.

★Σε ορισμένες περιπτώσεις, όταν ο ομιλητής θέλει να παρουσιάσει κάτι ως πραγματικό, εκφέρονται και με οριστική,
π.χ. Είχε τον φόβο μήπως τον είδαν έξω από το σχολείο.

Β. Πλάγιες Ερωτηματικές Προτάσεις

Πλάγιες ερωτηματικές (πλάγιες ερωτήσεις) ονομάζονται οι δευτερεύουσες προτάσεις που εισάγονται με ερωτηματικές αντωνυμίες (**ποιος, πόσος, τι κτλ.**), με ερωτηματικά επιρρήματα (**πού, πώς, πότε κτλ.**) και με ορισμένους συνδέσμους, **όπως τους αν, γιατί, μήπως, και εκφράζουν ερώτηση ή απορία.**

Διακρίνονται, όπως και οι ερωτηματικές προτάσεις (ευθείες ερωτήσεις), σε προτάσεις ολικής και μερικής άγνοιας (βλ. σ. 112).

Οι πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις λειτουργούν ως:

-Αντικείμενο σε ρήματα και εκφράσεις που δηλώνουν ερώτηση, απορία, αίσθηση, αμφιβολία κτλ.(ρωτώ, απορώ, νιώθω, βλέπω, αμφιβάλλω, δεν έχω ιδέα, δεν είμαι βέβαιος κτλ.).

π.χ. Νιώθω πόσο πολύ θέλεις να πετύχεις στη σχολή της προτίμησής σου.

-Υποκείμενο σε απρόσωπες εκφράσεις που έχουν σημασία παρόμοια με τη σημασία των ρημάτων της προηγούμενης παραγράφου.

π.χ. Δεν είναι ακόμη γνωστό πώς λειτουργεί ο ανθρώπινος εγκέφαλος.

-Επεξήγηση σε ουσιαστικά που έχουν σημασία παρόμοια με τη σημασία των ρημάτων και εκφράσεων των προηγούμενων παραγράφων (π.χ. ερώτηση, απορία, αμφιβολία κτλ.) και σε δεικτικές και αόριστες αντωνυμίες.

π.χ. Ο Ανδρέας έχει πάντα την ίδια απορία, αν η παιδαγωγική είναι επιστήμη ή όχι.

Προσδιορισμός σε ουσιαστικά που έχουν σημασία παρόμοια με τη σημασία των ρημάτων και εκφράσεων των προηγούμενων παραγράφων,.

π.χ. Ο καθηγητής μας, ο κ. Ιωάννου, ξεκινούσε πάντα το μάθημά του με την ερώτηση αν έχουμε διαβάσει το μάθημά μας.

> Οι πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις έχουν άρνηση δε(ν) (όταν υπάρχει να, έχουν άρνηση μη[ν]) και εκφέρονται με οριστική που εκφράζει κάτι πραγματικό ή μια δυνατότητα και υποτακτική που εκφράζει απορία.

π.χ. Απορούμε όλοι οι φίλοι του γιατί δεν έρχεται στις εκδηλώσεις τελευταία.

Φαντάζεσαι τι θα μπορούσε να πετύχει με λίγη προσπάθεια παραπάνω;

Αναρωτιέμαι γιατί να μην έρχεται ακόμα.

Γ. Άσκηση

Στις παρακάτω περιόδους, να εντοπίσετε τις δευτερεύουσες ενδοιαστικές και πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις και να αναδείξετε τη συντακτική τους λειτουργία.

1. Αμφιβάλλω αν θα έρθει και τον δω.
2. Δεν θυμάμαι πότε μου το είπε.
3. Φοβάμαι μήπως αργήσεις.
4. Πρόσεξε αυτό, μήπως χαθείς.
5. Δεν καταλάβαινε τι είχε.
6. Με ρώτησε πώς λέγεται η αδελφή μου.

(www.dschoool.edu.gr)

(Σ. Χατζησαββίδης, Α. Χατζησαββίδου, Γραμματική Νέας Ελληνικής Γλώσσας, Α, Β, Γ Γυμνασίου, Υπουργείο Έρευνας και Θρησκευμάτων, Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Ι.Τ.Υ.Ε, «Διόφαντος», 2018)

7-3-2021

63^ο Γενικό Λύκειο Αθηνών
Τμήματα Β1, Β2

Μαρία Ευγενίου